

Rovaniemen markkinoilla

Rovaniemen markkinoilla (Marknad i Rovaniemi) 1951. Tuotanto: Oy Suomen Filmitoimisto. Ohjaus: Jorma Nortimo. Käsikirjoitus: Reino Helismaa. Kuvaus: Kauno Laine, Pentti Unho. Äänitys: Taisto Lindegren, Björn Korander. Leikkaus: Armas Vallasvuo. Lavastus: Aarre Koivisto. Musiikki: Toivo Kärki ym. Näyttelijät: Esa Pakarinen (Severi Suhonen), Reino Helismaa (Roope Kormu, geologi), Jorma Ikävalko (Julle Iloinen), Jorma Nortimo (Hannes Ropponen, Rovaniemen Hanski), Veikko Uusimäki (Vuotuvan Ville), Mai-Brit Heljo (Kemijärven Hulda), Siiri Angerkoski (Mimmi Lötjönen, Muhoksen Mimmi). Ensiltä: 12.10.1951 Tampere (Petit), 19.10.1951 Turku (Pallas), 23.11.1951 Helsinki (Bio-Bio, Tenho). Pituus/kesto: 2350 m / 86 min. Esitysformaatti: filmi 35 mm.

Torstai 6.4.

JORMA NORTIMO (1906–1958) teki monipuolisen uran näyttelijänä, ohjaajana ja teatterinjohtajana. Hän ehti työskennellä muun muassa Ylioppilasteatterin ja Turun Kaupunginteatterin johtajana. Elokuvalalla hänet nähtiin sekä Suomen Filmitoimistisuuden että Suomi-Filmin palveluksessa. Nortimo näytteli yli 30 elokuvassa. Ohjaajana hän toteutti melodraamoja (*Syylisiäkö?*, 1938), sujuvia seikkailuelokuvia (*Herra ja ylhäisyys*, 1944) ja rikoskomedioita (*Kuollut mies kummittelee*, 1952). Viimeiseksi ohjaukseksi jäi vuonna 1957 valmistunut *Pikku Ilona ja hänen karitsansa*.

Nortimon uran kohokohtia oli ensimmäisenä rillumarei-komediana tunnettu *Rovaniemen markkinoilla* (1951), jossa ohjaaja itse nähtiin legendaarisena Rovaniemen Hanskina. Reino Helismaa kirjoitti sittemmin paljon kevyitä komedioita, mutta tässä hän on räiskyvimmillään ja kekseliäimmillään. Nopeasanainen farssi vie katsojan Lappiin, Severi Suhosen (Esa Pakarinen), Julle Iloisen (Jorma Ikävalko) ja geologi Roope Kormun (Reino Helismaa) matkassa. Kullankaivuu on jo vähällä epäonnistua, kun kaverukset ostavat Hanskin kätyriltä Vuotuan Villeltä (Veikko Uusimäki) arvottoman valtauksen.

Rovaniemen markkinoilla -elokuvan on tehnyt kuuluisaksi myös sen saama kritiikki. *Suomen Sosialidemokraatin* arvostelijana Eugen Terttula kirjoitti elokuvasta otsikolla ”Törky on törkyä” ja totesi, ettei komedian käsitteleminen kuulu ensinkään elokuva-arvostelijan tehtäviin: ”Se on siksi selvä diletanttien työ. Korkeintaan on syytä huomauttaa, että jos tämänlaatuista tuotantoa – kulkeehan selvä linja jostakin *Köyhästä laulajasta Rovaniemen markkinoihin* – jatketaan jonkin aikaa nykyisessäkin laajuudessaan, suomalainen filmitaide ennen

pitkää tukehtuu sakeaan rikkaruohostoon.” Aamulehden Olavi Veistäjä puolestaan totesi: ”On toivotonta ja sitä paitsi paperin ja painomusteen haaskausta ryhtyä ruotimaan sitä tarkemmin.”

Aikalaiset odottivat painokasta sisältöä eivätkä nähneet Jorma Nortimon ohjauksen sujuvuutta ja Toivo Kärjen ja Reino Helismaan yhteistyön saumattomuutta. Helismaan dialogista jää katsojalle mieleen monia sodanjälkeistä elämänmenoa kommentoivia kohtia. Kun Severi, Julle ja Roope ovat ostaneet ränsistyneen kullakaivoksen, Roope ironisoi: onhan siellä televisio, jääkaappi ja pistorasia. Vuonna 1951 televisio oli nähty vasta Stockmanin näyteikkunassa! Teknologiaa ei kojusta löydy vaan Muhoksen Mimmi (Siiri Angerkoski), jonka ensiesiintyminen on mieleenpainuva. Erikoisinta Helismaa-dialogia löytyy markkinakohtauksesta. Severi sysää nahjustelevan kampanyyjän sivuun ja alkaa myyntitouhun. Hän taivuttelee kamppaa ja lohkaisee: ”Tässähän lukee ’Made in Germany’. Se tarkoittaa laillinen mestaus.”

Hannu Salmi

